

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК – SGGW
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР МВС УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Львів, 01-02 червня 2022 року

**Львів
2022**

Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / [відповід. за вип. : проф. Семак Б. Б.]. – Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2022. – 528 с.

ISBN 978-617-602-312-8

У збірнику представлені тези доповідей, які оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення”, яка відбулася у Львівському торговельно-економічному університеті 01-02 червня 2022 року.

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет

Куцик П. О.	голова оргкомітету, професор, ректор Львівського торговельно-економічного університету
Барна М. Ю.	професор, перший проректор Львівського торговельно-економічного університету
Семак Б. Б.	професор, проректор з наукової роботи Львівського торговельно-економічного університету
Нестуля О. О.	професор, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі
Шавга Л. А. (Savga L. A.)	професор, ректор Кооперативно-Торгового Університету Молдови (Республіка Молдова)
Раковська Й. (Rakowska J.)	доцент, керівник інституту, Варшавський університет природничих наук (Республіка Польща)
Хлуска Й. (Chluska J.)	професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та бухгалтерського обліку Ченстоховського технологічного університету (Республіка Польща)
Колянчук О. (Kolyanchuk O.)	заступник директора Південно-Східного наукового інституту у Перемишлі (Республіка Польща)
Герасименко Т. О.	доцент, директор Інституту економіки та фінансів Львівського торговельно-економічного університету
Полякова Ю. В.	доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин та інформаційних технологій Львівського торговельно-економічного університету
Гаврилишин В. В.	доцент, декан факультету товарознавства, управління та сфери обслуговування Львівського торговельно-економічного університету
Котуха О. С.	професор, декан юридичного факультету Львівського торговельно-економічного університету
Кузьма Х. В.	доцент кафедри економіки, провідний фахівець наукового відділу Львівського торговельно-економічного університету
Осінська О. Б.	доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, завідувач аспірантури Львівського торговельно-економічного університету

Матеріали друкуються в авторському поданні. Організаційний комітет не несе відповідальності за достовірність інформації, поданої в рукописах.

ISBN 978-617-602-312-8

© Колектив авторів
© Львівський торговельно-економічний університет

ВСТУПНЕ СЛОВО

Куцик Петро Олексійович,

голова організаційного комітету, д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, ректор

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Модератори: д.е.н., проф. Куцик П. О., д.е.н., проф. Семак Б. Б.

Доповідачі:

*Заслужений діяч науки і
техніки України, ректор,
д.е.н., проф. Куцик П. О.*

Міграційний капітал у геоекономічній системі України

д.е.н., проф. Дайновський Ю. А.

Готовність українських споживачів до участі у цифрових маркетингових комунікаціях

д.е.н., проф. Шевчик Б. М.

Нооекономіка: простір свободи ремесла і межі влади інтелекту

*д.ю.н., доц. Медвідь А. Б.,
ст. викл. Гавелко Ю. О.*

Щодо кола суб'єктів яким гарантоване право на судову перевірку правомірності позбавлення їх свободи закріплених у Конституції України та Європейській конвенції з прав людини

к.е.н., доц. Басій Н. Ф.

Рекламні заходи формування іміджу ЛТЕУ

к.пед.н., доц. Безрученков Ю. В.

Управління проєктами в ресторанному бізнесі

*д.е.н., к.х.н., с.н.с. Василюк С. В.
Національний університет*

*“Львівська політехніка”,
д.е.н., доц. Франів І. А.
Львівський торговельно-
економічний університет*

Шляхи розвитку біоекономіки: кластерний підхід

к.ю.н., доц. Попов Д. І.

Договір будівельного підяду: права та обов'язки сторін

Учасники панельної дискусії:

*д.е.н., проф. Міценко Н. Г., д.е.н., проф. Воронко Р. М.,
д.е.н., проф. Міщук І. П., д.е.н., проф. Черкасова С. В.,
д.е.н., проф. Копилюк О. І., д.е.н., проф. Мельник І. М.,
к.е.н., проф. Семів С. Р., к.ю.н., доц. Оверко Г. Я.,
д.т.н., проф. Ощипок І. М., д.е.н., проф. Трут О. О.,
к.с.-г.н., доц. Шестопал Г. С., д.т.н., проф. Пелик Л. В.*

ЮРИДИЧНА АРГУМЕНТАЦІЯ В ЗАКОНОТВОРЧОСТІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

Право є найкращим винаходом людства, найважливішим регулятором суспільних відносин. Воно “оживає” у випадках, коли його найважливіші аргументи (юридичні норми) реалізуються у поведінці суб’єктів правовідносин. Водночас право має базуватися на принципах справедливості і розумності, а його норми – бути обґрунтованими, переконливими, вмещувати належну мотивацію тощо. У процесі нормотворчості важливе місце посідає юридична аргументація, яку можна визначити як неупереджений процес логічного і мовного доведення тієї чи іншої думки з використанням характерних елементів – тези, аргументу, форми (демонстрації), і яка має на меті досягнення правового результату.

Юридична аргументація як самостійний напрям досліджень сформувалась під впливом різних концепцій і шкіл в 70-х рр. ХХ ст. Втім розробка її проблем важливого значення набуває раніше. У нашому дискурсі, на прикладі законотворчості Західноукраїнської Народної Республіки (далі – ЗУНР), пояснюється, що українське право у період існування національної держави мало серйозне наукове підґрунтя, логічну структуру, високий рівень юридичної техніки, в якій використовувалась юридична аргументація.

Законотворчий процес у ЗУНР був покладений на парламент – Українську Національну Раду (далі – УНРада), яка видавала статuti, прокламації і закони. Слід зауважити, що її діяльність постійно переривалася та затримувалася у зв’язку із польською агресією.

У період існування ЗУНР поширювалися наступні типи джерел права відповідно до походження (за М. Луцьким): нормативно-правова база, сформована Українською Національною Радою ЗУНР; австрійське імперське законодавство; норми традиційних прав та звичаїв. За юридичною силою вони класифікуються наступним чином: 1) конституційне законодавство; 2) “органічні закони ЗУНР”; 3) процедурні закони; 4) законодавчі акти про права особи та їх реалізацію; 5) закони, які врегульовували соціально-економічні, культурно-освітні й інші сфери суспільного життя [3, с. 33-34].

Право доби ЗУНР, зокрема конституційне та міжнародне, вмещує низку напрямів юридичного аргументування: щодо необхідності створення власної держави та належного її уконституювання; щодо доцільності застосування норм австрійського законодавства; щодо важливості об’єднання УНР та ЗУНР; щодо діяльності делегатів від ЗУНР у роботі Паризької мирної конференції та інші.

Одним із найперших документів, виданих УНРадою був “Статут Української Національної Ради, прийнятий у Львові 18 жовтня 1918 року” [1, с. 92], в якому зазначалися її функції як “Конституанти”, доводилося право на самовизначення українського народу на його етнографічній території. Аргументація в цьому тексті доволі скромна. Однак тодішні політики розуміли, що найближчі сусіди – представники польського народу теж переживають драматичний момент боротьби за самовизначення, отож потрібно належним чином окреслити українські “границі”.

До проголошення Конституанти у спробах відновлення власної держави поляки мали широку підтримку на міжнародній арені. У боротьбі проти українців, які мали таку ж мету, доносами та інтригами поляків була спровокована теза про те, що українці є москвофілами, а Східна Галичина – польська земля. Тому українським парламентарям у Відні доводилося чути відмовки, нібито українська спільнота співчуває і допомагає Росії. Ситуацію було вкрай важко “вирівняти”, українцям доводилося шукати серйозну аргументацію на користь лояльності до австро-угорської влади.

В якості одного із аргументів було наведено Маніфест “До всіх народів цивілізованого світу!”, виданий Загальною українською радою 12 травня 1915 р., який

визначав подальшу долю українського народу – досягнення державної самостійності на звільнених від влади Російської імперії землях та проголошення національно-територіальної автономії Галичини і Буковини у складі Австро-Угорщини [3]. Звичайно, в плани поляків не входила самостійність Наддніпрянської України, адже вони прагнули відновлення кордонів Речі Посполитої станом на 1772 р.

Водночас згадувалися задекларовані 1848 р. в ході “весни народів” ідеї поділу Галичини за національним принципом та розширення національно-політичних і культурних прав українців.

Наступним документом УНРади стала “Проклямація Української Національної Ради від 19 жовтня 1918 року” [1, с. 93], яка вже більш детально визначила межі “одноцілої української території”, які уконституїювалися як українська держава. На наступний день частина делегатів від УНРади виїхали до деяких українських міст, щоб оголосити населенню новину про отримання українськими землями державності. Інша частина делегатів вирушила до Відня, щоб провести переговори з австрійською владою.

На думку вченого Б. Тищика, причина у тому, що “старше” покоління українських політиків було прив’язане до традицій австрофільства, однак обставини вимагали рішучіших кроків. Пояснюючи таку поведінку галицьких політиків і керманічів, відомий державний діяч ЗУНР К. Левицький пізніше писав, що оскільки Україна “була слаба і не вказувало на те, що цим шляхом створиться дійсно Соборну Україну,... тому частина наших політиків думала, що злука з Австрією може дати нам захист перед імперіялістичним напором найближчих сусідів” [6, с. 135].

Зрештою, не отримавши відповіді з Відня, через тиждень бездіяльності УНРада починає активніше діяти задля зміцнення української державності. Рішучим кроком стала Відозва Української Національної Ради від 1 листопада 1918 р. з промовистою назвою “Український народе!” [1, с. 94]. Відозви УНРади, як вид нормативно-правового акта, викладалися у формі звернення до населення. До 13 листопада 1918 р. відозви мали конституційний характер і визначали основний вектор розвитку внутрішньої та зовнішньої політики держави. Текст документа містив патріотичні заклики до розбудови своєї держави у різних напрямках (адміністративному, правовому, військовому тощо).

Також у відозві декларувалося практичне застосування австрійських законів до часу прийняття власного законодавства: “Аж до видання законів Української Держави обов’язують дотеперішні закони, на скільки вони не стоять у противенстві до основ Української Держави” [1, с. 94].

Якою ж була аргументація доцільності рецепції норм австрійського законодавства у правову систему ЗУНР, як засобу до ефективного становлення та розвитку національної державності? Такий підхід, як зазначає М. Кобилецький став “однією з гарантій забезпечення стабільності держави, оскільки ліквідація старого законодавства і відсутність нового могли призвести до правового нігілізму та анархії в державі” [4, с. 33].

Новоствореній державі, як стверджує М. Луцький, окрім захисту національних кордонів, потрібний швидкий і активний правотворчий процес, який повинен був забезпечити стабільний політичний лад та суспільно-політичний розвиток. Військова агресія з боку Польщі, спричинила те, що основою національного законодавства ЗУНР, закономірно стала рецепція австрійського законодавства [4, с. 32].

Фундаментом державо- і правотворення ЗУНР став “Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель бувшої Австро-Угорської монархії” [1, с. 96]. Зауважимо, що основний закон, будучи логічно структурованим та систематизованим, не містить мотивації прийняття і загальних положень, а отже і належного рівня аргументації.

Історичній події, відомій під назвою “Акт злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки 22 січня 1919 р.” або “Акт соборності 1919 р.” передувало прийняття ряду документів (Передвступний договір від 1 грудня 1918 р., Ухвала Української Національної Ради ЗУНР від 3 січня 1919 р., Універсал Директорії Української Народної Республіки від 22 січня 1919 р. та ін.).

Передвступний договір містив чітку аргументацію його прийняття та визначав подальший статус УНР і ЗУНР. Остання заявляла про “непохитний намір злитися в найкоротшій часі в одну велику державу з Українською Народною Республікою” [2, с. 247]. Фактично договір припинив існування ЗУНР як самостійного державного утворення.

Ухвала УНРади, що проголошувала “з’єднання з нинішнім днем Західноукраїнської Народної Республіки з Українською Народною Республікою в одну, одноцільну, суверенну Народну Республіку”, викликала величезний резонанс в суспільстві.

Обнародування двох вищезазначених документів відбулося у м. Києві 22 січня 1919 р. Виголошені аргументи були позитивно сприйняті українцями: “Однині воєдино зливаються століттям одірвані одна від одної частини єдиної України – Західноукраїнська Народна Республіка (Галичина, Буковина, Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка. Однині народ Український, визволений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об’єднаними дружніми зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну, самостійну Державу Українську на благо і щастя всього її трудового люду” [1].

Чільне місце в правовій спадщині ЗУНР досліджуваного періоду є законопроектна діяльність. Заслужують на увагу два конституційні проекти тогочасного генія правової думки проф. С. Дністрянського: “Устрій Галицької Держави. Перший Проект тимчасових основних законів, виготовлений у віденському Парламенті професором, доктором Дністрянським 1918 року для покликання в життя “Галицької Держави” та “Конституція Західно-Української Народної Республіки” [5, с. 423]. Тексти цих проектів свідчать про високий рівень використання юридичної аргументації С. Дністрянським. В яких він, як прихильник концепції національної держави, переконливо доводить право української нації на самовизначення та надання українцям широкого спектру прав.

Отже, ЗУНР здійснювала активну законодавчу діяльність, яка базувалася на найсучасніших наукових доктринах та відповідала тодішнім європейським взірцям. Нормативно-правові акти створювалися з урахуванням правових традицій українського народу, мали високий рівень юридичної техніки, вмещували сильну аргументацію їх прийняття. Однак, в умовах польської агресії, законодавча діяльність УНРади гальмувалася військовими діями та переїздами урядових установ.

Список використаних джерел

1. Конституційні акти України. 1917-1920: Невідомі Конституції України. Київ: Філософська і соціологічна думка, 1992. 271 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Yanevskiy_Danylo/Konstytutsiini_akty_Ukrainy_1917-1920_Nevidomi_konstytutsii_Ukrainy/.
2. Лозинський М. Галичина в рр. 1918–1920. НьюЙорк: Червона калина, 1970. 228 с.
3. Луцький М. І. Право і система законодавства Західно-Української Народної Республіки: дис. докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2016. 418 с.
4. Луцький М. І. Християнські засади австрійського цивільного та кримінального законодавства як основа правової системи ЗУНР. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського ун-ту права імені Короля Данила Галицького. 2014. № 10. С. 32–37.
5. Терлюк І Я. Історія держави і права України: навч. посіб. Вид. 4-те, зі змінами / І. Я. Терлюк. Київ: Видавничий дім “Кондор”, 2018. С. 423.
6. Тищик Б. Й. Західно-українська Народна Республіка (1918-1923). Історія держави і права. Львів: Тріада плюс, 2001. 392 с.